విలువలు

"ఏమమ్మా, తొందరగా కానియ్యి. అల్లుడు గుమ్మంలో ఎదురు చూస్తున్నాడు" అన్నారు ఓపిక నశించిన కామాక్షమ్మగారు కూతురు వసుంధరతో.

"ఉండమ్మా! అయిపోయింది" అంటూ తన ముస్తాబుకి చివరి మెరుగులలాగ చిన్నగా ముంగురులని లేపుకుంటూ వీధిలోకి వచ్చింది వసుంధర. కారు ఎప్పుడు కదులుదామా అన్నంత ఆత్రంగా ఉంది కాబోలు, వసుంధర తనలోపలికి ప్రవేశించగానే, వేగాన్ని పుంజుకొంది.

"రాణీగారి ముస్తాబుకే ఇంతసేపు పడితే రేపు అక్కడ ఎట్లాగో!" అన్నాడు మాధవరావు నవ్వుతాలకు.

"మరేం ఫర్వాలేదు. మీరేం భయపడకండి. తెల్లవారకుండానే లేచి మొదలుపెడతాను ముస్తాబు" అని జవాబు చెప్పింది గడుసుదయిన వసుంధర.

ఇక్కడ వసుంధర మాధవరావులను గురించి కొంత చెప్పాలి. హైద్రాబాద్ వెళ్ళి దోమల్‌గుడాలో ఇంజనీరు శంకరరావుగారి ఇల్లు అని అడిగితే ఎవరయినా చెబుతారు. వారికి ఉన్న ఇద్దరు కుమార్తెలలోనూ వసుంధర చిన్నది. చిన్నది ఆకర్షణఉన్న ముఖం కలది

కాబట్టే మాధవరావు ఆమెను చూసినవెంటనే ఒప్పేసుకొన్నాడు. డాక్టరు పరీక్ష ఎప్పుడు పూర్తిచేస్తానా అని ఆత్రంగా ఎదురుచూసి, పూర్తికాగానే అట్టే వచ్చేసి ఇట్టే పెళ్ళాడేశాడు.

కారు మెల్లిగా సాగిపోతూంది. "అయ్యా! నాంపల్లి వచ్చేశాం" అన్న డ్రైవరుమాట విని ఇద్దరూ దిగారు. నీరు వస్తే చాలు బయల్దేరుదాం అనిఎదురుచూస్తూంది రైలు. రైలులో కాలుపెట్టి "అమ్మయ్య!" అని గట్టిగా గాలి పీల్చుకొనేలోపలే "కుయ్యో!" మంటూ కూస్తూ బయలుదేరింది. మాధవరావుకి ఆ కూత 'గాడిద బరువు మోస్తున్నానురా దేముడా!' అని రైలు వాపోతున్నట్లుగా అనిపించి సన్నగా తనలో తాను నవ్వుకొన్నాడు. గబగబా సామాను కాస్త పైన పెట్టేసి చుట్టూ కలయజూసింది వసుంధర. వారిద్దరూ కాక ఇంకో అయిదారుగురు ఉన్నారా సెకండుక్లాసు కంపార్టుమెంటులో. "ఏమండీ, తిన్నగా గుంటూరుకే వెళదామా?" అని ఆత్రంగా ప్రశ్నించిందామె. "ఆహాఁ... బెజవాడలో కనకదుర్గని దర్శించాలని నా అభిలాష" అన్నాడు మాధవరావు ఓరగా చూస్తూ. "అయితే ఆ అమ్మగారిని సేవిస్తూ మీరు బెజవాడలో ఉండండి. నేనుమాత్రం మా అయ్యవారిని దర్శించడానికి గుంటూరు వెళతాను" అంది కోపంగా వసుంధర. "అయ్యో! ఎంత నీకు పంతులయినా, ఆ పంతులికోసం ఈ దీనుణ్ణి వదిలేస్తావా?" అన్నాడు మాధవరావు జాలిగా.

కానీ వసుంధర ఇవి ఏమీ వినిపించుకొనే ధోరణిలో లేదు. మా.... స్టా......రు! మాష్టారెంతమంచి వారు! అబ్బ... తలుచుకొంటే మనసంతా ఏమిటోలాగా అవుతుంది. తను ఇన్నాళ్ళకి... మళ్ళీ నాలుగు సంవత్సరాల తరవాత తను మాష్టార్ని చూడబోతూంది. అదీ తన భాగస్వామి దయవల్ల. నిజంగా ఆయన ఎంత మంచివారు! ఆయనేగనక "మాష్టారూ లేరు, ఎవరూ లేరు... అంతా తరవాత. ముందే హనీమూన్" అనిఉంటే తనెంత బాధ పడేదో! ఆయన అట్లాంటివాడుకాదు. తను కోరిన వెంటనే "అట్లాగే వసూ, ఆయన పాదాలకి నమస్కరించి వారి ఆశీర్వాదం పొందే మనం వెళదాం" అన్నారు. నిజంగా తను ఆ రోజు ఎంత సంబరపడిందో మాష్టారికి ఎట్లా తెలుస్తుంది?

"వసూ! ఏదో స్టేషను వచ్చింది, కొంచెం కాఫీ తాగుదామా?" అన్న మాట విని ఆలోచనలనుంచి ఈ లోకంలోకి వచ్చింది వసుంధర. "అబ్బే! నాకు వద్దండి. మీరు తాగేసి తొందరగా వచ్చేయండి బండి కదులుతుంది" అంది. "ఆఁ. నీకు నీ మాష్టారి దగ్గిరకి వెళదామన్నరోజునుంచి ఆకలి వెయ్యడం లేదని నాకు తెలుసులే కానీ... అసలు ఆయనగురించి కాస్త చెప్పు. నాకూ తెలుసునేమో... చూస్తాను" అన్నాడు మాధవరావు. "మీరు కాఫీ తాగేసిరండి తరవాత చెబుతాను" అంది వసు. "చిత్తం దేవిగారి ఆజ్ఞ" అంటూ రైలులోనించి ఒక్క దూకు దూకాడు. ఆయన అట్లా దూకుతుంటే ఆమె గుండె క్షణకాలం పని చెయ్యడం మానివేసిందనిపించింది.

అబ్బ... తనకి మాధవరావుతో వివాహం అయి సరిగా ఈ రోజుకు వారం రోజులయింది. ఈ వారం రోజులూ తమ ఇరువురి మధ్యా పెద్ద అల్లిక ఏర్పాటు

ఒక్కొక్క మనిషికి ప్రత్యేకంగా గౌరవం యిచ్చి, అందలాలలో ఎక్కిస్తాం. ఆ విలువకు, అవతలి వ్యక్తి తగినపాటి విలువ యిచ్చినపుడే ఆ విలువకు గొప్పతనం అబ్బుతుంది. అభిమానించినవారికి తృప్తి ఉంటుంది. అలా కానపుడు .... బూడిదలో పోసిన పన్నీరే అవుతుంది విలువ.

చేశాయి. తను తీగె అయితే అతను మానువంటివాడు. అతనిని అంటిపెట్టుకొనే తను పైకి పోగలదు. అతనేనాడు తనని తోసివేస్తాడో, ఆనాడు తన జీవితం నలుగురి పాదాలకిందపడి నలిగిపోతుంది. కాబట్టి అతను లేనిదే తనులేదు. పవిత్ర వివాహబంధంలో గొప్పతనం ఉన్నదని వసుంధరకు మొట్టమొదటిసారిగా అనిపించింది.

"వసూ! కాఫీ అయిపోయిందిట. తరవాత స్టేషన్‌లో తాగుతాలే!" అంటూ ముఖం వేలాడేసుకు వచ్చాడు మాధవరావు. ఆమె ప్రాణం చివుక్కుమంది.

"మా మాష్టారిగారిపేరు శివశంకరంగారండి. పొడుగ్గా తగ్గ ఒళ్ళుతో ఎప్పుడూ నవ్వేకళ్ళతో ఉంటారు ఆయన. చిన్నతనంలో మేం గుంటూరులో ఉండేవాళ్ళం. అప్పుడు ఆయన ఫోర్తు ఫారంనించీ మాకు ఇంగ్లీషు చెప్పేవారు. ఆయనకి నేనంటే అమిత వాత్సల్యం. నేను ఎనిమిది అయ్యేసరికల్లా వాళ్ళింట్లో ప్రత్యక్షం అయ్యేదాన్ని. ఆయన నేను కలిసి కాస్సేపు వాదోపవాదాలు, పాఠం ఇత్యాదులతో కాలక్షేపం చేసి తొమ్మిదిన్నర కాగానే స్కూలికి వెళ్ళేవాళ్ళం" అంటూ మాధవరావువైపు చూసింది వసు. అతను కునికిపాట్లు పడుతున్నట్లనిపించి, ఒళ్ళు మండిపోయిందామెకు. "ఇప్పటివరకూ కబుర్లు చెబుతూనే ఉన్నారు. మా మాష్టారివిషయం ఎత్తగానే అప్పుడే నిద్ర వస్తూందా?" అంది కోపం అణుచుకోజూస్తూ. "అవును వసూ. నిద్ర వస్తూంది" అంటూ సీటు మీదికి మెల్లిగా ఒరిగాడు. "అవును తన మాష్టారు తనకయితే ఆత్మీయులు; కాని వీరికేం కారుగా!" అంటూ మనసును సంతృప్తిపరచుకోజూచింది.

మానవులకు విశ్రాంతి అనేది శారీరికంగా ఉంటుంది కానీ మానసికంగా ఉండటం చాలా అరుదేమో! నిజం చెబితే తీరిక సమయాల్లోనే బుద్ధికి ఎక్కువ పని. ఎంత వొద్దనుకొన్నా ఆలోచనలు వాటంతట అవే బలవంతంగా చొచ్చుకు వస్తాయి. అట్లాంటప్పుడు 'కావాలి' అని ఆలోచిస్తున్న వసుంధర మెదడులోకి ఆలోచనలు వచ్చాయంటే ఆశ్చర్యమేముంది?

మాష్టారు ఒక రోజు తమ ఇంటికి వచ్చి "మా అమ్మాయేదీ?" అని నాన్నగార్ని అడిగారు. తను మాష్టార్ని ఏడిపించాలని గదిలో ఒకమూల మంచం మీద పడుకొని బాధగా "ఊఁ..." అంటూ

కుమారి ఇంద్రగంటి విజయ

మూల్గింది. అది విన్న మాష్టారు ఎంతగా తల్లడిల్లిపోయారో! తలుచుకొంటే ఈనాటికీ నవ్వు వస్తుంది తనకు. అంతా నటనేనని తెలిశాక "అమ్మ పిల్లా నా పై ప్రాణాలు పైనే పోయినంత పనయింది కదమ్మా!" అంటూ ఆయన హాయిగా నవ్వినప్పుడు తనకు ఎంతో సంతోషమనిపించింది.

ఒక రోజు తనకు బాగా గుర్తు. మాష్టారు తనని దగ్గిరగా కూర్చోబెట్టుకొని "అమ్మా! వసూ, ఎప్పటికి నా దగ్గిరే ఉండిపోతావా తల్లీ!" అన్నారు. "ఓ..." అంది తను ఉత్సాహంగా. ఆ సాయంకాలం ఆయన నాన్నగారితో ఏదో మాట్లాడడం వింది తను. నాన్నగారు "అబ్బే... పోనీ వసూ మీ పిల్లే అనుకోండి. మాకు దత్తత ఇచ్చామనుకోండి... అయినా పిల్లని వదిలి ఉండడం మాకు కష్టమే కదా. పగలో రాత్రో ఎక్కువసేపు మీ ఇంటికి వచ్చినా, ఉంటున్నా మేమేం అనడం లేదు..." అంటూ ఏమిటో చెప్పసాగారు. సంభాషణలో మొత్తం అర్థంకాకపోయినా కొంత అర్థమయింది. మాష్టారు ఎన్ని చెప్పినా నాన్న వినిపించుకోలేదు. "కన్నకూతుర్ని దత్తు ఇవ్వగలిగేటంత ధైర్యం నాలో లేదండి" అంటూ నాన్న లోపలికి వెళ్ళిపోయారు. మాష్టారు ఎంతో జాలివేసేలాగా నడుస్తూ బయటికి వెళ్ళిపోయారు.

అట్లా ఆ రోజునుంచి మాషారంటే, ఇక ఎవరంటేను లేనంత అభిమానం ఏర్పడింది తనకు. రోజూ ఉదయం తను వెళితేకానీ భోజనం చేసేవారు కారు ఆయన. మాష్టారిగారి భార్య కూడా తనని ఎంతో ఆదరంగా చూసేది. ఈ విధంగా ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. పూర్తిచేయడం, నాన్నకి హైదరాబాద్ ట్రాన్స్‌ఫర్ అవడం ఒకేసారి జరిగాయి.

ఆయన తను వచ్చేస్తూంటే పడిన బాధ తలుచుకుంటే ఈనాటికి తనకు దుఃఖం వస్తుంది. "అమ్మా! వసూ, వెళ్తావా తల్లీ!" అన్నారాయన. "అవును మాష్టారూ" అంటూ వెక్కుతూనే జవాబు పలికి, ఇరువురి పాదాలకీ నమస్కరించింది. మాష్టారు తనని లేవనెత్తి పట్టుకొని "మళ్ళీ నిన్ను పసుపుబట్టలలో చూడాలి తల్లీ! ఇదే నా కోరిక. ఎక్కడున్నా ఈ పంతుల్ని మర్చిపోకమ్మా!" అన్నారు. "ఇన్ని రోజులూ ఇంటి ఆడబడుచులాగా తిరగావమ్మా" అంటూ వాపోయిందా ఇంటావిడ. ఆవిడకి చీరా, ఆయనకి పంచెలచాపు ఇచ్చి వారిచ్చిన పరికిణీ, జాకెట్టు పట్టుకొని ఏడుస్తూ ఇంటికి తిరిగి వచ్చింది తను.

తన ఆత్మీయులను విడిచిపెట్టే బాధ అనుభవించి చూడాలే గానీ, వర్ణించ వీలవుతుందా?

"ఏమిటి వసూ, కళ్ళలో నీళ్ళు?" అంటూ కంగారుపడ్డాడు, అప్పుడే మెలకువ వచ్చిన మాధవరావు. "అబ్బే! నలక పడింది" అంటూ ముఖం తిప్పేసుకొంది. మాష్టారిగురించి అని చెబితే నవ్వుతాడేమో అని అలా అంది వసుంధర. "కిటికీ దగ్గిర కూర్చొన్నావు. ఉండు, కళ్ళలో ఊదుతాను" అంటూ అనవసరమయిన కంగారుపడ్డాడు మాధవరావు. "అప్పుడే తీసేసుకొన్నానండీ!" అంది జవాబుగా. ఏమయినా ఆమెను కిటికీవద్ద కూర్చోనివ్వలేదు అతను. కాలేజీ అనుభవాలను గురించి చెప్పడం మొదలెట్టాడు అతను. కాని ఆమె చెవులకు ఇవేం సోకడం లేదు. ఆమె దృష్టి అంతా

"బెజవాడ" అనే బోర్డు ఎప్పుడు వస్తుందా అని ఉంది. 'అక్కడ ఆగాలి. మళ్ళీ అర్ధరాత్రి బండిలో గుంటూరు వెళ్ళాలి!' తలుచుకొంటే ఏమిటో బాధగా అనిపించింది ఆమెకు.

విజయవాడ స్టేషను లైట్లతో ప్రకాశవంతంగా నన్నే చూడమన్నట్లు వెలిగిపోతూంది. "జాగ్రత్తగా దిగమ్మా!" ఒక తనయుని హెచ్చరిక. "అయ్యో! కింద పడతావు జాగ్రత్తగా దిగవే!" అంటూ చంకలోని తనయుణ్ణి సమంగా సర్దుకొంటూ రాగం తీసిందొకతల్లి. ఇదేకాక పోర్టర్ల అరుపులతోను, రైళ్ళ నిట్టూర్పులతోను, ఏనౌన్సర్ల హెచ్చరికలతోను అంతా 'కుక్కల నక్కల మేళంలా ఉంది' అనిపించింది ప్రశాంతత కోరే వసుంధర మనస్సుకి.

రైలు ప్లాటుఫారం మీదికి రాగానే థర్డ్క్లాసు వాళ్ళంతా ఎగబడడం మొదలుపెట్టారు. వసుంధర మాధవరావుకూడా రైలు ఎక్కారు. ఎక్కిన అర గంటకు రైలు బయలుదేరింది. రైలు కదిలిన మరు నిమిషంలో నిద్రాదేవి మాధవరావును తన ఒడిలోకి ఆప్యాయంగా ఆహ్వానించింది. వసుంధరకు మాత్రం నిద్ర రావడంలేదు. గుంటూరు ఎప్పుడు వస్తుందా అని చాలా ఆత్రంగా ఉంది ఆమెకు.

'అందరిలాగే మాష్టారు తనని కేవలం ఒక విద్యార్థినిలాగా చూసిఉంటే ఇంత ఆత్రత ఉండేది కాదేమో! కానీ ఆయన తనకు కేవలం గురువేకాదు. . . దేవుడు. తను బి.ఏ. రెండవసంవత్సరం చదువుతూండగా కాబోలు చిన్ననాటి స్నేహితురాలు ఉత్తరం రాసింది. దానిలో తనని ఎక్కువగా ఆకర్షించినది ఒకటే వాక్యం. "శివశంకరం మాష్టారూ, ఆవిడా క్షేమం." ఆదే తను కోరుకొనేది అనిపించింది వసుంధరకు. తను పి. యు. సి. లో ఉండగా నెల కొకసారి చొప్పున ఉత్తరాలు రాసేది కానీ పరీక్షలు వచ్చాక ఉత్తరాల్లో శ్రద్ధ తగ్గి అశ్రద్ధ హెచ్చింది. దాని కారణంగా అనాటినుంచి ఆయన సమాచారాలేం తెలియలేదు.

తనకు కాలేజీలో చాలామంది లెక్చరర్లతో పరిచయం అయింది. కానీ ఏ ఒక్కర్నీ తను శివశంకరంగారిని ఇష్టపడినదానిలో సగం కూడా ఇష్టపడలేదు. తనకి జీవితంలో మరిచిపోలేనివి రెండేరెండు. ఒకటి శివశంకరం గారి పరిచయభాగ్యం, రెండు మాధవరావుతో వివాహం.

రైలు గుంటూరు ఎప్పుడు చేరుతుందా అని ఎంతగానో ఎదురుచూస్తున్న వసుంధరకు గుంటూరు చేరగానే మాష్టర్నిచూసినంత సంబరం వేసింది. 'ఇంకేముంది? స్టేషనుకి దగ్గరలోనే వారిల్లు. వెళ్ళిపో వచ్చు' అనుకొంది. కాని మాధవరావు దానికి సమ్మతించ లేదు. ఇంత రాత్రి వెళ్ళి వాళ్ళని శ్రమ పెట్టడం బాగుండదని అతని ఊహ. "ఆఁ . . . మాష్టారు మన వారేనండి! ఏమీ అనుకోరు. అయినా ఆయనకోసమేగా ఇంత దూరం వచ్చింది? ఇంకోచోట దిగితే ఆయన బాధపడరూ?" అంటూ వాదించడం మొదలుపెట్టింది వసుంధర. "ఏదన్నా కానీ వసూ, ఈ రాత్రి అక్కడికి వెళ్ళడం నా కిష్టంలేదు. ఏ హోటల్లోనయినా రూమ్ తీసుకొని, పొద్దున్నే వెళదాం" అన్నాడు మాధవరావు. ఇంక అతనితో వాదించి లాభం లేదని కాబోలు కిక్కురుమనలేదు వసుంధర.

మంచంమీద పడుకొన్నదన్న మాటేగాని నిద్ర రావడంలేదు. 'టైము మూడు గంటలు అయింది. తెల్లవారాలంటే కనీసం మూడు గంటలు పడుతుంది. ఆ తరవాత గబగబా తెమిలి వెళ్ళినా ఎంతలేదన్నా ఏడు అవుతుంది. అక్కడికి ఎనిమిది గంటలకి చేరుకో గలరు!' ఇత్యాది ఆలోచనలతో ఆమె మనస్సు విశ్రాంతి లేకుండా పనిచేయసాగింది.

ఒక్కొక్కరిని చూస్తే వారితో జన్మజన్మలనించి పరిచయం ఉన్నట్లు, వారు మనకేదో ఆత్మీయులన్నట్లు అనిపిస్తుంది, నిజానికి వారు మనకేమీకా కాకపోయినా. నిజం చెప్పాలంటే వసుంధరతో బాగా పరిచయం ఉన్న మాష్టర్లు చాలామందే ఉన్నారని చెప్పవచ్చు. కానీ ఆమె తన మాష్టర్ని గౌరవించినంతగా, అభిమానించి నంతగా తన తండ్రిని గూడా గౌరవించలేదేమో! మాష్టారిని గురించి ఏకధాటిగా చెబుతూంటే ఎదటి వారికి విసుగు కలగాలే కానీ ఆమెకు నోరు నెప్పి అనేది ఉండదు. అయినవారిగూర్చి తలుచుకోవడంలో అంత తృప్తి ఉంది కాబోలు!

"మాష్టారూ!" అంటూ గుమ్మంలో కాలుపెడుతూనే గట్టిగా అరిచింది వసుంధర. "ఏమేవ్. . . నా కూతురు— నా వసు — ఇన్నాళ్ళకి నాకోసం వచ్చిందే!" అంటూ సంతోషంలో రంకెవేసినంతపని చేశారు. ఏవో కబుర్లు చెప్పుకొంటున్నారు వారు. మాధవరావు పక్కగదిలో పేపరు చదువుతూ, రేడియో వింటూ కూర్చున్నాడు అల్లుడిదర్పా ఒలకబోస్తూ. భోజనాలకి వేళఅయిందని ఇంటావిడ గోల చెయ్యడంతో వారి సంభాషణకి అంతరాయం కలిగింది. మాష్టారు ఎవరో పిల్లాడిచేత సెలవుచీటీ పంపారు. భోజనాలకై కాళ్ళు కడుక్కొందా మని వెనకాల బావిదగ్గరికి వెళ్ళింది వసుంధర. అక్కడంతా నాచు అంతా పాకుడుకట్టి ఉండడంతో జర్రున జారిపడిన వసుంధర గట్టిగా కేక పెట్టింది.

"ఏమిటి వసూ! భయపడ్డావా? పీడకలా?" అంటూ దగ్గిరికి వచ్చాడు మాధవరావు. "అయ్యో! అంతా కలా?" అంటూ నిట్టూర్చింది వసుంధర.

సూర్యభగవానుడు వసుంధరని ఏడిపించడానికి కాబోలు 'రానా? వద్దా?' అని సంశయిస్తున్నాడు తూరుపుకొండల మాటున దాక్కొని. తొందరగా రమ్మనమని బతిమాలుతున్నట్లు దీనంగా చూస్తూంది వసుంధర. సూర్యభగవానుడు మీదికి వచ్చి తన ప్రభావం చూపిస్తేనేకానీ మాధవరావుకు మెలుకువ రాదు. అందుకే ఆమెకీ బాధ. ఆమె అయితే ఆరున్నరకే సిద్ధమయింది. "అబ్బ! తొందరగా లేవండీ, ఎప్పుడూ ఉండే నిద్రేగా!" అంటూ ఆత్రంగా భర్తను కుదప సాగింది. "అబ్బ! అప్పుడే తెల్లారిందా?" అంటూ ఆవలిస్తూ లేచి మళ్ళీ ఆమెను ఏడిపించాలని మంచం మీద కూలబడి నిద్ర కుపక్రమించబోయినవాడు మాధవరావు. అది చూసిన వసుకి 'తనకున్న తొందరలో వెయ్యో వంతు తొందర ఉన్నా కాస్త తొందరగా తెమిలేవారు!' అనిపించింది.

మొస్తాబు మొదలయినవాటితోబాటు కాఫీ, టిఫిన్లూ అంతా అయిందనిపించి వీధిలోకి అడుగు పెట్టారిద్దరూ. ఇల్లు దగ్గిరే ఉండడం మూలంగా ఆ యింటిదిక్కుగా నడవసాగారు.

మనం ఎంతో ఆత్రంగా ఎదురుచూస్తున్నది మనకి కనిపిస్తూంది అంటే ఏదో చెప్పలేని భయం, సంతోషం మొదలయినవి మనలో ఆవేశిస్తాయి. అప్పటి అనుభూతి అనుభవించాలే తప్ప, వర్ణించడం

సోమరితనం

సోమరితనం ముప్పికి నాంది;
దౌష్ట్యానికి మూలం.
—స్పర్జియన్

కష్టం. అట్లాంటివే వసుంధరలోనూ ప్రవేశించి, అడుగులు పడనీయడంలేదు. ఒక మాష్టారికీ, శిష్యురాలికీ మధ్య ఇంత అభిమానాలూ అవీ ఉంటా యంటే నవ్వుతారేమోనని ఆమె భయం.

కావలసిన ఇల్లు కనిపించగానే ఆమె గుండె దడదడ లాడింది. ఇంటితలుపులు మూసి ఉన్నాయి. తను అక్కడ చిన్నప్పుడునాటిన సంపంగి ఇప్పుడు పూలతో అందంగా, భారంగా వంగి ఉంది. చుట్టూ పరిసరాలు మారినట్లు అనిపించింది ఆమెకు. మెల్లిగా గాభరా, ఆత్రత అణుచుకొంటూ "మాష్టారూ!" అంటూ తలుపుతట్టింది వసుంధర. ఎవరో అపరిచిత వ్యక్తి వచ్చి తలుపు తీశాడు. గుండె ఆగిపోయినట్లనిపించినా ఎట్లాగో తట్టుకొని "శివశంకరంమాష్టారుగారి ఇల్లు కాదా?" అని ప్రశ్నించింది నీరసంగా. "అబ్బే!. . . వారు ఇల్లు మారిపోయి చాలాకాలం అయింది. ఎక్కడున్నారో ఇంట్లోవాళ్ళని కనుక్కువస్తాను" అంటూ లోపలికి వెళ్ళాడతను. ఏం వినవలసివస్తుందో అని గొణుక్కొంటూ, జాలిగా చూసింది మాధవరావువైపు ఆమె. రెండు నిమిషాల్లో తిరిగివచ్చి "ఈ సైసందులో మొదటి ఇంట్లో ఉన్నారుట" అన్నాడు. దగ్గర్లోనే ఉన్నందుకు సంతోషించి, కనీసం థాంక్స్ అయినా చెప్పకుండా గబగబా మెట్లు దిగిందామె. మాధవరావు ఆమె తొందర చూసి నవ్వుకొంటూ ఆమెను అనుసరించాడు.

మాష్టారింటికి తలుపువేసి ఉంది. "ఇదేమిటి కొంప దీసి ఇక్కణ్ణించికూడా మారలేదుకదా" అని భయ పడుతున్న ఆమెకు మాష్టారిగొంతుక వినిపించింది. ఆ సంతోషంలో ఆమె నోట మాట రాలేదు. 'అదే కంఠం' అన్నట్లుగా సంజ్ఞ చేసింది భర్తకు. మెల్లిగా తలుపు కొట్టాడు మాధవరావు. మాష్టారు "ఎవరు నాయనా?" అంటూ తలుపు తీశారు. "మాష్టారూ, నేనండీ మీ వసూని" అంటూ ఉక్కిరిబిక్కిరి అవుతూ సమాధానం చెప్పింది వసుంధర. "లోపలికి రామ్మా! రండి బాబూ!" అన్నారాయన. ఎగిరి గంతువేసి తనను దగ్గిరికి తీసుకొంటారనుకొన్న వసుంధరకు ఏమిటోలాగా అనిపించింది ఆ పిలుపు. అయినా ఉత్సాహాన్ని కూడదీసుకొని "రండి!" అంటూ భర్తతోబాటు లోపలికి వెళ్ళింది "ఎవరండీ వస్తే?" అంటూలోపలినుంచివచ్చారావిడ. 'ఈనాలుగుసంవత్సరాల లోనూ ఆవిడలోని తేడా కొట్టవచ్చినట్లు కనిపిస్తూంది' అనుకొంది వసుంధర తనలో తను. "ఆదేలే, వసుంధర. శంకరరావుగారి అమ్మాయి. నా దగ్గిర చదువుకోలేదూ? తను" అన్నారు ఆయన. ఆ పరిచయం చాలా చప్పగా ఉందనిపించింది వసుంధరకు. "ఔనమ్మా నేనే. మీ ఇరువురి ఆశీర్వాదము పొందుదామని వచ్చాము" అంది నీరసంగా వసు. "అందరూ క్షేమమేనా?" అన్నారు మాష్టారు.

"మాష్టారూ!" అన్న పిలుపు విని గుమ్మంవైపు తిరిగారు అంతా. ఒక పిల్ల లేడిలాగా గెంతుతూ వచ్చి, ఆయన పక్కనే కూర్చొంది. "ఈ అమ్మాయి వసుంధర అని నాదగ్గిరే చదువుకొందమ్మా"

అంటూ, "ఈవిడగారు నా పెంపుడుకూతురులాంటిది. సారించింది. గర్వంతో మెరుస్తున్నాయి ఆ పిల్లకళ్ళు. ఈవిడ రాకపోతే ఒక్క రోజు తోచదు" అన్నారు 'ఆఁ. నీ గర్వం ఎంతలే! ఇంకో ఏడాదిపోతే నీవూ నాతో మాస్టారు నవ్వుతూ. వసుంధర హృదయం ఆ మాటలకు సమానమే!' అనుకొంది మనస్సులో. "ఈవిడ లేకపోతే కలుక్కుమన్నా, మెల్లిగా ఆ పిల్లవైపు దృష్టి ఈయన భోజనంకూడా ముట్టరు" అంది ఇంటావిడ.

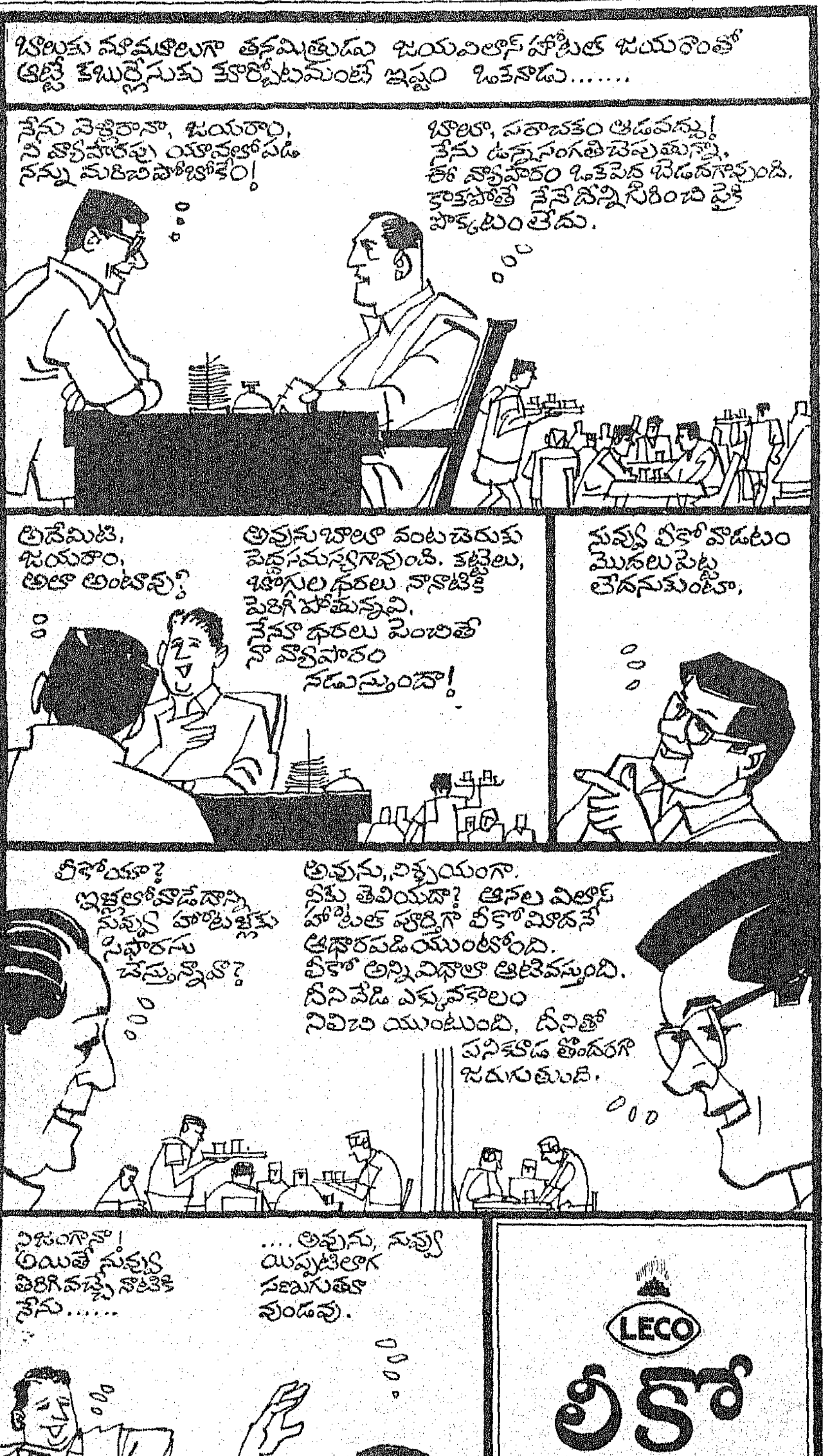

కాని వసుంధర ఇవేం వినిపించుకొనే ధోరణిలో లేదు. కాలం మారినకొద్దీ మనుష్యులు ఎంతగా మారిపోతారో బోధపడసాగిం దామెకు. 'ఎంత చనువుగా ఉండేవారో— అట్లాంటిది ఎట్లా నిర్లిప్తంగా దూరమయ్యారో!' అనుకొం దామెలో ఆమె.

మనం ఒకొక్కరికి ఎంతో విలువ ఇస్తాం కానీ ఎదటివారూ మనకి తగినపాటి విలువ ఇచ్చినప్పుడే ఆ విలువ గొప్పతనం. 'ఇప్పుడు మాస్టారు ఈమెకు ఇంతగా చనువు ఇస్తున్నారు. కొన్నాళ్ళుపోతే ఈమెకీ తనకిచ్చినంత ప్రాధాన్యమే ఉంటుంది' అనుకొన్నాక భవిష్యత్తులో ఆ అమ్మాయిస్థితిని తలుచుకొని జాలిపడింది వసుంధర.

ఇంతకీ ఈ మార్పుకు కారణం? . . . అప్పుడు తనయితే వయస్సులో చిన్నది. తనకి చిన్నవే పెద్ద అనుభవాల్లాగా అనిపిస్తాయి. తనకి బాగా గుర్తు. ఒకసారి క్లాసు అంతటికీ ఫస్టు వచ్చినప్పుడు అబ్బ — 'నా జీవితంలో మరిచిపోలేని రోజు' అనుకొంది. కానీ అట్లాంటి రోజులు జీవితంలో చాలానే వచ్చాయి.

కానీ మాస్టారుగారికి ఎన్నో అనుభవాలున్నాయి. వాటిల్లో ఇది చిన్నది. పెద్ద కొండల్లో చిన్న రాయి వంటిది. ఆయన దృష్టిలో ఇది చిన్న క్రిమివంటిది. దీనిని గుర్తు ఉంచుకోగలిగే తీరిక ఆయనకెక్కడిది? 'అయినా తనకి మాస్టారుగారిలాంటివారు ఒక్కరే కానీ మాస్టారువంటివారికి తనలాంటివారు అనేకులు' అని సమాధానపరుచుకోజూస్తూ, అయినా సంతృప్తి పడలేక, చిట్టచివరికి ఇంక అక్కడ ఉండలేననిపించి "ఇంక వెళ్ళివస్తామండీ" అంటూ పైకి లేచింది వసుంధర. భోజనంచేసి వెళ్ళమనగానే "ఆఁ ఇంకా స్నేహితులు మాకోసం ఎదురుచూస్తూ ఉంటారు" అంటూ ఆమెకి తెలియకుండానే చిన్న అబద్ధం ఆమె నోటివెంట వచ్చేసింది. ఆమె కాలు నిలవడంలేదు. ఏ నిమిషాన బయటపడదామా అని ఎదురుచూస్తూం దది. "వద్దండి" అంటూనే ఆవిడ ఇచ్చిన రవికెలగుడ్డ చేతపట్టుకొని, మెట్లవైపు తిరిగింది. గేటు దాటుతున్న ఆమెకు మాస్టారు కూతురులాంటి అమ్మాయిని పరిహసిస్తూ "నీవూ చక్కని మొగుణ్ణి సంపాదించి ఇట్లా వసుంధరలాగా రావాలి" అన్నారు. 'నాలా వచ్చినా ఈ అనుభవం మాత్రం నీకు వద్దమ్మా!' అనుకొంది తనలో తను. 'మాస్టారికి ఈ మాట అనడం ఎన్నోసారో' అనుకొంది కసిగా వసుంధర. ఆమె బాధ గ్రహించిన మాధవరావు "ఛా. . . బాధపడకు వసూ . . . నీకు అనుభవం లేదు. అందుకే ..." అంటున్న అతని మాటలు మీద "అనవసరంగా మనసు పాడు చేసుకొందుకు గుంటూరు వచ్చాను. ఎవరి కెంత విలువ ఇవ్వాలో తెలుసుకోలేక పోయాను. అసలు గుంటూరు రాకపోయినా బాగుండేది" అంది ఏడుపు మిళితమయిన స్వరంతో. "పోనీలెద్దూ, ఇంకెక్కడికి వెళదాము చెప్పు" అన్నాడు మాధవరావు ఆమెలో హుషారు తెప్పించజూస్తూ. "నేను చెప్పిన గుంటూరుప్రయాణం ఇంత అందంగా గడిచింది. నేనేం చెప్పదలుచుకోలేదండి. మీ ఇష్టం ఎక్కడికి తీసుకువెళ్ళినా సరే" అంటూ ఆశాబంధాలన్నీ కూలిపోగా నీరసించి, నిలబడడానికి ఓపిక లేనట్లుగా రోడ్డన్న సంగతయినా గమనించే ఓపిక లేక మెల్లిగా మాధవరావు భుజంమీదికి ఒరిగిపోయిందామె. ★